

## VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 32 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

1999/2000.  
Nrs. 8 en 16.

VRAGEN van mevrouw L.R. van Gijlswijk, betreffende werkwijze sociaal rechercheurs (n.a.v. (I) tussenrapport en (II) eindrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheids-advocaten Noord).  
(Binnengekomen 24 augustus 1999 en 23 september 1999.)

### I.

Onlangs verscheen een tussenrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheids-advocaten Noord over de werkwijze van sociaal rechercheurs. Het rapport bevat een aantal schokkende voorbeelden van de verhoormethode die door de rechercheurs wordt toegepast bij uitkeringsgerechtigden die verdacht worden van fraude. De SP is erg geschrokken van de inhoud van de klachten en is van mening dat deze wijze van verhoren door sociaal rechercheurs ontoelaatbaar is.

Twee voorbeelden uit de bloemlezing van de meldingen om het schandalige optreden van de sociaal rechercheurs te verduidelijken: “De rechercheur gaf mij ook geen kans om een oppas voor mijn kindje te regelen. Uiteindelijk heb ik de verklaring maar ondertekend, hoewel ik het niet eens was met wat erin stond” en “Mijn kind lag op de intensive care-afdeling van het ziekenhuis na een open hart operatie. Toen ik werd verhoord door de sociale recherche wilden ze er geen rekening mee houden, dat ik ’s nachts bij mijn kindje moest zijn. Ik moest in een politiecel overnachten”.

In een artikel van het Nieuwsblad van het Noorden d.d. 9 juli valt te lezen dat het initiatief van de Werkgroep ook de interesse van wethouder Bruinsma heeft gewekt. Naar aanleiding van het tussenrapport heb ik de volgende vragen aan u:

1. Hebt u kennis genomen van de inhoud van het tussenrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheidsadvocaten Noord?
2. Wat is uw reactie op de (Groningse) klachten over intimidatie door sociaal rechercheurs, over het niet in overeenstemming met de verklaring van de betreffende uitkeringsgerechtigde opmaken van een proces-verbaal, over de dwang die wordt uitgeoefend om een onjuist proces-verbaal te ondertekenen, of dit zelfs ongezien te ondertekenen?
3. Is deze handswijze in overeenstemming met de bevoegdheden van deze opsporingsambtenaren?
4. Bent u het met de SP eens dat deze wijze van verhoren en behandeling van de verdachten van sociaal zekerheidsfraude schandalig, afkeurenswaardig en ontoelaatbaar is?
5. Uit de cijfers van het tussenrapport blijkt dat er in totaal 88 meldingen zijn geweest, waarvan 18 meldingen uit Groningen. Bent u inhoudelijk op de hoogte van de

klachten? Indien u op de hoogte bent van de inhoud van de klachten, welke actie gaat u naar aanleiding van de individuele klachten ondernemen of heeft u inmiddels ondernomen?

6. Bent u bereid naar aanleiding van de klachten een onderzoek in te stellen naar het optreden van de sociaal rechercheurs in de gemeente Groningen, zonodig structurele maatregelen te treffen die een garantie bevatten dat dergelijke methoden in de toekomst voorkomen worden? Zo nee, waarom niet?

## II.

Onlangs verscheen het eindrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheidsadvocaten Noord over de werkwijze van sociaal rechercheurs. In het eindrapport trekt de Werkgroep een aantal conclusies en doen zij een aantal aanbevelingen, die vooral liggen op het vlak van het Nederlandse strafrecht. Volgens de SP neemt dit niet weg dat de gemeente ook maatregelen kan nemen om de werkwijze van de sociaal rechercheurs te verbeteren, immers de sociaal rechercheurs zijn in dienst van de gemeente Groningen.

In een artikel van de Groninger Gezinsbode d.d. 10 september stelt de directeur van de Dienst Sociale Zaken en Werk, dhr. K. Dekker, dat er de afgelopen zes jaar zes klachten over de sociale recherche zijn binnengekomen, waarvan slechts één gegrond was. De SP vraagt zich af of dit te maken heeft met de eventuele onbekendheid van klachtenprocedures, omdat er 18 klachten uit de gemeente Groningen bij de Werkgroep binnengekomen zijn.

Naar aanleiding van het bovenstaande heb ik de volgende vragen aan u:

1. Hebt u kennis genomen van de inhoud van het eindrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheidsadvocaten Noord?
2. Bent u het met mij eens dat de bevindingen van de Werkgroep aanleiding geven de werkwijze van sociaal rechercheurs te verbeteren? Zo nee, waarom niet?
3. Bent u bereid op grote schaal bekendheid te geven aan de mogelijkheden een klacht in te dienen over de werkwijze van sociaal rechercheurs? Zo nee, waarom niet?

Burgemeester en wethouders beantwoorden deze vragen als volgt:

Groningen, 5 november 1999.

Medio september is het eindrapport van de Werkgroep Sociale Zekerheidsadvocaten Noord verschenen. In dit eindrapport wordt aangegeven dat er 110 meldingen zijn ontvangen over optreden van sociaal rechercheurs, waarvan er 83 afkomstig zijn uit het noorden. Vanuit het OM Groningen, Leeuwarden en Assen is, na overleg met de sociale recherche, een gecoördineerde reactie gegeven op dit eindrapport. Tevens is de werkgroep door het OM uitgenodigd om in gesprek te raken over het eindrapport. Dit gesprek moet nog plaatsvinden.

De beantwoording van de vragen:

1. *Hebt u kennisgenomen van de inhoud van het eindrapport van de Werkgroep Sociaal Zekerheidsadvocaten Noord?*

Ja.

2. *Bent u het met mij eens dat de bevindingen van de Werkgroep aanleiding geven de werkwijze van sociaal rechercheurs te verbeteren? Zo nee, waarom niet?*

Zoals ook in de reactie van het OM is aangegeven is het door de wijze waarop het rapport is ingericht, moeilijk om daaraan conclusies te verbinden. Het gaat om anonieme, niet geconcretiseerde klachten die naar tijd, plaats en herkomst qua uitvoeringsinstantie, niet te verifiëren zijn. Zo worden in het rapport meldingen weergegeven die betrekking hebben op de WW, de AOW en de WAO. De uitvoering van deze wetten ligt in handen van andere instanties dan de gemeente.

Indien getracht wordt om toch enige conclusie te verbinden aan dit rapport dan ziet die er als volgt uit:

Zo'n 30% van de klachten in de bloemlezing betreft andere wetgeving dan de Algemene bijstandswet, die door de gemeente wordt uitgevoerd. Daarom zou ervan kunnen worden uitgegaan dat van de 18 Groninger klachten er 12 tot 13 (= 18 minus 30%) over de sociale recherche van de gemeente gaan. Het is onduidelijk welke periode de klachten in het rapport van de werkgroep bestrijken, maar als we dit aantal afzetten tegen het totaal aantal zaken dat de gemeente Groningen in de periode 1990-1998 heeft afgedaan (1954 zaken), dan is het klachtenpercentage te klein om daarin aanleiding te zien voor verbetering van de werkwijze van de sociaal rechercheurs.

3. *Bent u bereid op grote schaal bekendheid te geven aan de mogelijkheden een klacht in te dienen over de werkwijze van sociaal rechercheurs? Zo nee, waarom niet?*

Binnen de gemeente geldt een uniforme interne klachtenregeling.

In het vragenboek "Alles over de bijstand" wordt daarnaar verwezen (zie daarvoor ook: informatieblad 41). Dit vragenboekje is beschikbaar in de informatiestand in de centrale hal van de dienst SOZawe; daarnaast worden jaarlijks zo'n zeventuizend van deze boekjes uitgereikt.

Aan de balie bij de dienst SOZawe zijn ook de klachtenformulieren en folders van de Ombudsvrouw verkrijgbaar. Daarmee wordt door ons aangenomen dat de interne klachtenregeling van de gemeente voldoende bekendheid kan hebben onder de cliënten van de dienst.

Klachten die het strafrechtelijk deel van het handelen van de sociaal rechercheurs betreffen vallen onder de competentie van de Nationale Ombudsman. Als de dienst klachten met een dergelijke strekking ontvangt, worden deze doorgestuurd naar de Nationale Ombudsman. Zoals het rapport zelf ook stelt zijn er in de periode 1991 tot en met 1998 in totaal vijf klachten ingediend tegen sociaal rechercheurs die betrokken zijn bij naleving van de Algemene bijstandswet.

